

Vimmerby
kommun

Policy
gällande
mutor, gåvor och andra
otillbörliga förmåner
för
Vimmerby kommun
och de
kommunala bolagen

Dokumenttyp: Policy
Antaget av: Fullmäktige
Status: Antagen, 2021-09-06 § 103
Giltighetstid: Gäller tillsvidare

Innehåll

1. Bakgrund

2. Syfte

3. Mutbrott

4. Gränsen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån

5. Situationer där mutor, gåvor och andra otillbörliga förmåner kan bli aktuellt

5.1 Måltider

5.2 Kundträffar

5.3 Studieresor, kurser och seminarier

5.4 Gåvor och uppvaktningar

5.4.1 Gåvor inom kommunens hälso- och sjukvård och socialtjänst

5.4.2 Gåvor utan realiserbart ekonomiskt värde

5.5 Testamentariskt förordnande

5.6 Tjänster

5.7 Rabatter och lån

5.8 Övriga erbjudanden, bonuspoäng

5.9 Jäv

6. Regler för dubbelanställningar och konsulttjänster

7. Rutiner då korruptionsbrott misstänkts eller upptäckts

Regler om mottagande av gåvor, tjänster, resor etc.

1. Bakgrund

Vimmerby kommun är en stor arbetsgivare och tillsammans med de kommunala bolagen har kommunen verksamheter inom många områden. Anställd, förtroendevald eller styrelseledamot kan du bli utsatt för påverkan av olika slag, och det är viktigt att veta var gränsen går mellan en otillbörlig och tillbörlig förmån.

För all offentlig verksamhet är demokrati, rättssäkerhet och effektivitet grundläggande värden. Det är viktigt att anställda, förtroendevalda och styrelseledamöter inte missbrukar sin ställning och att integriteten inte behöver ifrågasättas. Korruption får inte förekomma, det är lätt att rasera förtroendet för verksamheten och svårt att bygga upp det igen.

2. Syfte

Kommunledningen och koncernledningen vill med denna policy tydliggöra gränsdragningen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån för anställda, förtroendevalda och styrelseledamöter i Vimmerby kommun och de kommunala bolagen.

Policyn är ett styrdokument som påvisar Vimmerby kommun och dess bolag ställningstagande gällande mutor, gåvor och andra otillbörliga förmåner för samtliga anställda, förtroendevalda och styrelseledamöter. Den ska också tydliggöra för leverantörer vad som gäller kring mutor, gåvor och andra otillbörliga förmåner i Vimmerby kommun och dess bolag.

3. Mutbrott

Alla anställda, förtroendevalda och styrelseledamöter i kommunen och dess bolag omfattas av lagreglerna om mutbrott. Lagreglerna gäller både offentlig och privat verksamhet. Kraven är dock högre på anställda, förtroendevalda och styrelseledamöter i offentlig verksamhet och mutbrotten faller där under allmänt åtal. Allmän åklagare har därför rätt och skyldighet att väcka åtal för sådana brott.

Mutbrotten tagande av muta och givande av muta regleras i 10 kap 5 a-c §§ brottsbalken.

Givande av muta föreligger om någon lämnar, utlovar eller erbjuder en muta eller annan otillbörlig förmån till arbets- eller uppdragstagare för dennes tjänsteutövning.

Tagande av muta begås när arbets- eller uppdragstagare i privat eller offentlig tjänst tar emot, låter sig utlova eller begär en muta eller annan otillbörlig förmån för sig själv eller annan för sin tjänsteutövning.

En muta eller annan otillbörlig förmån kan till exempel bestå av gåvor, belöningar, pengar, varor och tjänster, besök på restaurang, sportevenemang, resor, kurser och konferenser och andra förmåner. Ibland kan även en gåva utan ekonomiskt värde för givaren framstå som så attraktiv för mottagaren att den kan tänkas påverka dennes tjänsteutövning. Exempel på förmåner utan ekonomisk värde kan vara ett medlemskap i en exklusiv klubb, en prestigefull utmärkelse eller en förmån som utan att ha ett ekonomisk värde är personligt värdefull för mottagaren.

Du som är anställd, förtroendevald eller styrelseledamot inom Vimmerby kommun eller dess bolag har ett personligt ansvar att agera på ett sådant sätt att allmänheten och media inte får anledning att misstänka att du i din tjänsteutövning eller i ditt uppdrag låter dig påverkas av otillbörliga förmåner.

Frågor som du alltid bör ställa dig om du erbjuds något av en utomstående part är:

- Är detta en förmån?
- Varför erbjuds den mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?
- Vilket inflytande har jag på min arbetsgivares relation med den som erbjuder förmånen?
- Ges gåvan vid ett enstaka tillfälle eller överlämnas gåvan regelbundet, systematiskt eller i samband med ett myndighetsbeslut eller politiskt beslut eller upphandlingar av vara eller tjänst?

Om förmånen betingar ett visst värde för dig som mottagare, och den är kopplad till din tjänsteutövning eller uppdraget, är det givande av muta och tackar du ja har du gjort dig skyldig till brottet tagande av muta.

Om du i ditt arbete/uppdrag upplever att du blir utsatt för försök till mutbrott ska du genast meddela detta till din chef. Du ska också tacka nej till sådan förmån, med hänvisning till denna policy.

4. Gränsen mellan tillbörlig och otillbörlig förmån

Gränsen mellan en tillbörlig och otillbörlig förmån kan växla från tid till annan, och mellan olika verksamhetsområden.

Som anställd inom Vimmerby kommun eller dess bolag ställs höga krav på att uppträdandet inte på något sätt kan uppfattas/tolkas som korrupt.

Några typiska situationer där du bör tänka dig för är inför erbjudande om gåvor, testamentsförordnanden, rabatter, provisioner, måltider, konferenser, resor, fritidserbjudanden, tjänster eller krediter, men även vid erbjudanden om mer dolda förmåner som exempelvis inköp till "självkostnadspris" ska stor försiktighet iakttas.

Om man arbetar inom kommunal verksamhet är det bra att tänka på att *domstolarna ställer högre krav på anställda i den offentliga sektorn*. Ett bra sätt att undvika svåra gränsdragningsproblem är att helt undvika att ta emot gåvor och förmåner.

5. Situationer där mutor, gåvor och andra otillbörliga förmåner kan bli aktuellt

I det följande ges exempel på situationer där erbjudandet av en förmån från en extern part bör hanteras med extra stor försiktighet. Samtliga exempel gäller anställda och förtroendevalda i Vimmerby kommun och dess bolag.

5.1 Måltider

I relationen till en leverantör bör du tacka nej till att bli bjuden på alla typer av måltider av en utomstående, om inte måltiden har ett naturligt samband med uppdraget. Måltider i samband med uppdraget kan vara en "normal" arbetslunch, det vill säga "dagens rätt" eller motsvarande. Det är aldrig tillåtet att låta sig bjudas i samband med en upphandling av vara eller tjänst, oavsett vilken roll du har i upphandlingsprocessen. Att bli bjuden på alkohol till måltiden är alltid en otillbörlig förmån.

5.2 Kundträffar

Om ett utomstående företag som kommunen handlar av bjuder på någon form av förtäring i samband med en kundträff är det normalt tillåtet att delta om huvudsyftet med träffen är att utbyta information. Även i samband med kundträffar är alkohol till måltiden en otillbörlig förmån.

5.3 Studieresor, kurser och seminarier

Resor som har ett naturligt samband med tjänsteutövningen/förtroendeuppdraget är det oftast tillåtet att delta i, om de omfattar en dag. Om resan inkluderar övernattnings ska kommunen själv stå för kostnaden. Man bör alltid diskutera längre studieresor med sin chef.

5.4 Gåvor och uppvaktningar

I princip ska du aldrig ta emot gåvor från utomstående. Särskild restriktivitet gäller för den som utövar myndighetsutövning. Tillbörlig förmån kan vara mindre varuprover, enklare prydnadsföremål och minnesgåvor. Enklare uppvaktningar i samband med sjukdom, högtidsdagar, helger såsom jul och olika former av avslutning kan accepteras. Ett exempel på avslutning kan vara skolavslutning eller julavslutning.

5.4.1 Gåvor inom kommunens hälso- och sjukvård och socialtjänst

Gåvor och testamenten inom kommunens hälso- och sjukvård och socialtjänst. För att förtroendet för kommunens hälso- och sjukvård och socialtjänst inte ska kunna ifrågasättas är det av yttersta vikt att du som anställd beaktar kravet på lika vård och rättigheter för alla utan att förvänta dig några särskilda förmåner för din tjänsteutövning.

Du får aldrig ta emot gåvor av en vårdtagare eller brukare om det kan ge upphov till misstanke om särbehandling av vårdtagaren. Penninggåvor ska aldrig accepteras även om det skulle röra sig om små belopp. Även när det gäller andra slags gåvor bör stor försiktighet iakttas och för gåvor med ett realiserbart värde såsom smycken, konstverk etc. så gäller samma förhållningssätt som för penninggåvor.

5.4.2 Gåvor utan realiserbart ekonomiskt värde

En vårdtagare vill ibland visa sin tacksamhet genom att bjuda på en tårta, choklad, köpa blommor etc. Sådana gåvor bör kunna accepteras utan att det ska anses vara otillbörligt. Däremot är det olämpligt att ta emot flera gåvor från en och samma vårdtagare även om värdet av gåvorna är ringa.

5.5 Testamentariskt förordnande

Vårdpersonal får inte ta emot ett testamentariskt förordnande från en vårdtagare. Inte heller får personalen påverka en vårdtagare att upprätta ett testamente till förmån för någon annan.

5.6 Tjänster

En muta kan bestå i sidoleveranser av varor och tjänster från leverantör t.ex. att få en tjänst utförd, som till exempel ombyggnad av hus. Det är särskilt viktigt att vara uppmärksam mot mutor från leverantörer när du som privatperson begär in offerter från företag som du samtidigt har en relation till i sin tjänsteutövning.

5.7 Rabatter och lån

Anställda eller förtroendevalda får inte ta emot rabatter, följderbudanden eller lån som inte riktas till samtliga anställda och kan kopplas till den anställdes tjänsteutövning eller den förtroendevaldes uppdrag. Även om en anställd eller förtroendevald lärt känna en affärskontakt så väl att det blivit fråga om vänskap måste kravet på saklighet och opartiskhet upprätthållas. Detsamma gäller om en förtroendevald eller anställd anlitar en genom tjänsten upparbetad affärskontakt för att utföra tjänster eller köpa varor för privat bruk.

5.8 Övriga erbjudanden, bonuspoäng

Ibland förekommer det att anställda och förtroendevalda får erbjudanden i tjänsten/uppdraget om att fritt eller till subventionerat pris delta i olika evenemang på fritiden. Det kan vara en resa, lån av sportstuga/segelbåt eller aktiviteter som till exempel golftävlingar. Tacka alltid nej till sådana erbjudanden.

Bonuserbjudanden i form av bonuspoäng i samband med exempelvis flygresor, övernattningar på hotell ska alltid tillfalla arbetsgivaren när detta är lämpligt, annars tackar du nej till ett sådant erbjudande.

5.9 Jäv

Grundläggande för anställda i Vimmerby kommun ska vara att tjänsteutövningen är saklig och objektiv. Släktskap, vänskap eller andra privata relationer ska inte påverka tjänsteutövningen. För vissa verksamheter gäller särskilda regler om jäv. Reglerna om jäv följer av lag. Jäv föreligger när någon kan anses ha ett sådant intresse i ett ärende att opartiskhet kan ifrågasättas. Den som är jävig får inte delta i handläggningen av ärendet. Det finns en skyldighet att självmant anmäla om man känner till någon omständighet som kan utgöra jäv.

6. Regler för dubbelanställningar och konsulttjänster

Regler för kommunens anställda avseende dubbelanställning och konsulttjänster finns beskrivet i Allmänna bestämmelser § 8 bisysslor. Dessa bestämmelser finns också tillgängliga på kommunens intranät.

7. Rutiner då korruptionsbrott misstänks eller upptäckts

Om du har frågor om vad som är en otillbörlig förmån eller gåva eller har fått ett erbjudande av någon utomstående ska du ta upp detta med din närmaste chef, som därefter kan föreslå åtgärder.

Misstänker du som anställd att någon inom kommunen eller kommunens bolag är utsatt för eller har tackat ja till muta ska du i första hand anmäla detta till din närmaste chef eller dennes chef. Är du förtroendevald och misstänker att en kollega är utsatt för eller tackat ja till muta kan du kontakta kommunfullmäktiges eller kommunstyrelsens ordförande som kan ge råd hur du ska agera.